

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 2.19.131

**Inventaris van het archief van 's
Heeren Loo Zorggroep, 1890-1988**

Doxis Informatiemanagers

Nationaal Archief, Den Haag 2001

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
1 Vereniging 's Heeren Loo.....	7
2 's Heeren Loo-zorggroep.....	8
3 Deskundigheidsbevordering en wetenschappelijk onderzoek.....	9
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	9
De verwerving van het archief.....	9
Inhoud en structuur van het archief.....	10
Verantwoording van de bewerking.....	10
1. Opdracht.....	10
2. Oude staat van het archief.....	10
Verwant materiaal.....	11
Beschikbaarheid van kopieën.....	11
 Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	 13
1. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD.....	13
1.1 Jaarverslagen.....	13
1.2 Notulen.....	14
2. STUKKEN VAN BIJZONDERE AARD.....	16
2.1 Exploitatieoverzichten, jaar- en resultatenrekeningen.....	16
2.2 Begrotingen.....	17

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

's Heeren Loo Zorggroep

Archiefbloknummer:

I28524

Omvang:

228 inventarisnummer(s); 12,00 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

's Heeren Loo Zorggroep, 1890-1988

Samenvatting van de inhoud van het archief:

De missie van 's Heeren Loo-zorggroep is om mensen met verstandelijke beperkingen vanuit een christelijke visie te ondersteunen. Uitgangspunt bij de ondersteuning is de zorgvraag. Doel van de ondersteuning is de mens met een verstandelijke beperking tot zijn recht te laten komen.

Het archief, dat de periode 1890-1988 bestrijkt, bevat stukken van algemene aard (jaarverslagen, notulen) en stukken van bijzondere aard. De laatste categorie betreft vooral exploitatieoverzichten, jaar- en resultatenrekeningen en begrotingen.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, 's Heeren Loo Zorggroep, nummer toegang 2.19.131, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Heeren Loo ('s), 2.19.131, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

In de zeventiende en achttiende eeuw is het peil van voorzieningen voor zwakken in de samenleving teruggeslagen. Onder invloed van onder andere het Piëtisme gaat men zich weer ontfermen over mensen in nood. De Franse Revolutie draagt daar het nodige aan bij. Spoedig daarna verschijnen mannen zoals Itard, Guggenbühl en Seguin, die aan het onderwijs en de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking de eerste structuur geven. De 'Inwendige Zending' (met name in Duitsland) en het Nederlandse Reveil bekommeren zich ook om mensen met een verstandelijke beperking. De drijfveren zijn ontworsteling aan maatschappelijke misstanden en het praktiseren van christelijke barmhartigheid. In deze lijn ligt het initiatief van dr. mr. Willem van den Bergh.

1 VERENIGING 'S HEEREN LOO

Op 22 maart 1888 vergaderden te Ermelo vertegenwoordigers van de diaconieën van de Nederlandse Gereformeerde Kerken in de provincie Gelderland. Dr. mr. Willem van den Bergh (1850-1890) - destijds predikant in het nabijgelegen Voorthuizen en een man met een scherpe blik voor sociale misstanden - opperde het idee een 'stichting voor idioten' in het leven te roepen: "behalve door de bekende idiotenvriend ds. C.E. van Koetsveld was er in ons land nog zo bitter weinig voor de ellendige idioten gedaan". De Vereniging 's Heeren Loo werd opgericht en op 6 februari 1891 begon in Ermelo de zorg en dienstverlening aan de eerste acht bewoners. Vanaf de oprichting van de Vrije Universiteit in Amsterdam (1880) was Willem van den Bergh ook betrokken bij deze universiteit: als lid van het curatorium, als docent praktische vakken en als spreker op universiteitsdagen.

Achtereenvolgens zijn door de Vereniging 's Heeren Loo de hierna genoemde zorgcentra gerealiseerd: Groot-Emaus te Ermelo (1907), Willem van den Bergh te Noordwijk (1923), Paedologisch Instituut te Amsterdam (1931-1940), Van Arkel te Soest (1948), Groot-Schuylenburg te Apeldoorn (1952), Het Westerhonk te Monster (1966), Ederhorst te Ede (1967-1988), De Hartenberg te Wekerom (1968), Noorderhaven te Julianadorp (1971) en Nieuw Baalderborg te Hardenberg (1990). Groot-Emaus, Van Arkel en Meilust te Nijkerk (dat sinds 1999 deel uitmaakt van de organisatie) - ondergebracht in de divisie Kwadrant - richten zich op mensen met een lichte verstandelijke beperking en bijkomende ernstige gedragsstoornissen.

Sinds de jaren zeventig is het overheidsbeleid gericht op deconcentratie, regionalisatie, het terugdringen van residentiële zorg en kleinschaligheid. Begrippen zoals acceptatie, emancipatie, individualisering, normalisatie, integratie en normaal burgerschap typeren de hedendaagse zorgopvatting. Door verlies aan functie van de traditionele godsdienstige levensbeschouwingen valt het vanzelfsprekende kader voor zinervaring van

mensen weg. De zin van het leven van mensen met een verstandelijke beperking staat steeds vaker ter discussie. Dit heeft gevolgen voor het maatschappelijk draagvlak voor de zorgverlening.

2 'S HEEREN LOO-ZORGGROEP

Temidden van deze maatschappelijke verschuiving van waarden en normen wil de Vereniging 's Heeren Loo zich vanuit christelijke uitgangspunten inzetten voor het bevorderen van eigentijdse vormen van zorgverlening, solidair zijn met de zwakken en streven naar maatschappelijk draagvlak voor deze uitgangspunten. Het uitgangspunt is dat ieder mens gelijkwaardig en waardevol is en recht heeft op een volwaardig leven. Zorg en ondersteuning, behandeling, hulp- en dienstverlening zijn sterk waardegebonden activiteiten. Het geheel van waarden en normen die onze activiteiten sturen, is vervat in deze zorgvisie. Kernbegrippen in die zorgvisie zijn respect, verbondenheid, geborgenheid, verantwoordelijkheid en wederkerigheid. De 's Heeren Loo-zorggroep geeft praktische zorg en ondersteuning aan ongeveer 7.000 mensen met een verstandelijke beperking. Daarvan wonen inmiddels ruim 700 zorgvragers in een gedeconcentreerde woonvorm. Het gaat de 's Heeren Loo-zorggroep niet om deconcentratie of specifieke vormen van wonen en integratie, maar om de vraag hoe mensen met een verstandelijke beperking tot hun recht kunnen komen.

Om in de praktijk van alle dag een hechte relatie met de zorgvisie te waarborgen, heeft de 's Heeren Loo-zorggroep een missie geformuleerd.

Missie 's Heeren Loo-zorggroep: "De 's Heeren Loo-zorggroep ondersteunt mensen met verstandelijke beperkingen vanuit een christelijke visie en door professionele medewerkers. Uitgangspunt bij de ondersteuning is de zorgvraag. Doel van de ondersteuning is de mens met een verstandelijke beperking tot zijn recht te laten komen."

In personeelsadvertenties wordt deze missie als volgt kort weergegeven: "mensen met een verstandelijke beperking tot hun recht laten komen".

Op basis van de zorgvraag van mensen met een verstandelijke beperking zijn wonen en dagbesteding (activering/ ontwikkeling, arbeidstraining/ therapie, arbeidsparticipatie/ supported employment, vrijetijdsbesteding en onderwijs) de belangrijkste functies van onze zorgcentra. Voor de divisie Kwadrant is tevens de behandelingsfunctie een onmisbaar element in de zorg van alle dag. Naast deze vormen van meer permanente ondersteuning wordt er ook tijdelijke ondersteuning gegeven in de vorm van weekend-, logeer- en vakantieopvang, observatie, ambulante dienstverlening en diverse vormen van dagbesteding. Meer en meer geeft de 's Heeren Loo-zorggroep ondersteuning in de thuissituatie van kinderen met een verstandelijke beperking.

3 DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING EN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Vanuit de christelijke morele plicht meer te doen dan het gewone, wil de 's Heeren Loo-zorggroep meer doen dan uitsluitend het verlenen van directe zorg en ondersteuning. Het gedachtegoed wordt verspreid in publicaties, symposia en congressen. In het kader van buitenlandse projecten zet de 's Heeren Loo-zorggroep ook deskundigheid buiten de landsgrenzen in. Deze hulp is gericht op duurzame verbetering van de omstandigheden van mensen met verstandelijke beperkingen. De projecten liggen vooral in Midden en Oost-Europa. Voor de financiering van deze hulpverlening wordt samengewerkt met andere organisaties.

Binnen de 's Heeren Loo-zorggroep is praktisch toegepast wetenschappelijk onderzoek traditioneel verankerd, om de zorg en dienstverlening aan mensen met een verstandelijke beperking wetenschappelijk te onderbouwen. Zo werd in 1931 - in samenwerking met de Vrije Universiteit in Amsterdam - het Paedologisch Instituut opgericht onder leiding van prof.dr. J. Waterink, werd in 1955 een paviljoen voor kortdurende observatie gestart op de Willem van den Bergh in Noordwijk en werd in 1967 de Ederhorst in Ede in gebruik genomen voor integrale diagnostiek en adequate behandeling in een zo vroeg mogelijk stadium.

Ook thans worden onze zorg en ondersteuning gefundeerd door allerlei wetenschappelijk onderzoek. Het onderzoek is vooral gericht op de verschillende min of meer op zichzelf staande levensgebieden (domeinen) in het bestaan van mensen met een beperking. Mede in het licht van de vermaatschappelijking van de zorg moet dit onderzoek ook in de komende decennia nadrukkelijk worden gecontinueerd. Daarbij gaat het om een kwalitatieve meerwaarde voor de 's Heeren Loo-zorggroep en het gehele zorgveld. Het wetenschappelijk onderzoek wordt verricht in samenwerking met diverse universitaire afdelingen. De onderzoeksresultaten worden veelal gepubliceerd in de serie monografieën van de 's Heeren Loo-zorggroep.

De christelijk-ethische signatuur van onze activiteiten vereist voortgaande reflectie. In dit kader hebben wij in 1995 de Willem van den Bergh-leerstoel opgericht aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Vanuit deze leerstoel wordt onderzoek gedaan en onderwijs gegeven op het gebied van ethische aspecten van de zorgverlening aan mensen met een verstandelijke beperking. Zo draagt de leerstoel op basis van onderzoek en reflectie concreet bij aan de verbetering van de kwaliteit van zorg aan deze mensen.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Schenking (van een niet overheidsarchief)

Inhoud en structuur van het archief

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

1. OPDRACHT

In december 2000 gaf 's Heeren Loo-zorggroep aan Doxis de opdracht om het archief van het 'Bestuur der Vereeniging tot Opvoeding en Verpleging van idioten en achterlijke kinderen' te saneren en te inventariseren. Dit moest gebeuren met oog op de overdracht van de archiefbestanden aan het Algemeen Rijksarchief. Met de opdracht werd in februari 2001 begonnen. De sanering en inventarisatie werd uitgevoerd door Marieke van Straten en Marieke Polderman in overleg met Marieke Schrijner van 's Heeren Loo-zorggroep.

2. OUDE STAAT VAN HET ARCHIEF

In de kelder van 's Heeren Loo-zorggroep stonden de archiefbestanden met een totale omvang van circa 12 strekkende meter. Deze bestanden zijn als volgt te specificeren:

- Algemene jaarvergaderingen en bestuursvergaderingen, over de periode 1898- 1987, in 98 banden en ordners, waarvan 8 banden handgeschreven en de overige gestencild aanwezig zijn. Incidenteel kwamen er doublures voor.
- Indexen op bovenomschreven bestand in 5 banden, over de periode 1930-1984.
- Jaarverslagen, over de periode 1890 - 1988. Incidenteel kwamen er doublures voor.
- Begrotingen in circa 57 banden, betreffende de eerste helft van de vorige eeuw.
- Exploitatieoverzichten, jaar- en resultatenrekeningen, in circa 68 banden en ordners over de periode van 1930-1988.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

1. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

1.1 JAARVERSLAGEN

1-13, 196-228

Jaarverslagen

1890-1952.

13 delen

1: De jaarverslagen over de jaren 1901-1904 bevinden zich zowel in inv.nr. 2 als inv. nr. 3.

2: De jaarverslagen over de jaren 1953 en 1954 zijn nooit verschenen. In de jaarverslagen 1971-1979 bevindt zich steeds het financieel jaarverslag van het voorgaande jaar (dus jaarverslag 1971 en financieel verslag 1970 in één deel). In het jaarverslag 1980 zitten de financiële verslagen van 1979 en 1980. Vanaf jaarverslag 1981 lopen de financiële verslagen weer synchroon. Deze serie is later aan inventaris toegevoegd en heeft dus hogere inventarisnummers.

1	1890-1891
2	1892-1904
3	1901-1908
4	1909-1913
5	1914-1921
6	1921-1930
7	1931-1936
8	1937
9	1938
10	1939
11	1940
12	1941-1947
13	1948-1952
196	1955
197	1956
198	1957
199	1958
200	1959
201	1960
202	1961
203	1962
204	1963
205	1964
206	1965
207	1966
208	1967
209	1968
210	1969-1970
211	1971
212	1972

213	1973
214	1974
215	1975
216	1976
217	1977
218	1978
219	1979
220	1980
221	1981
222	1982
223	1983
224	1984
225	1985
226	1986
227	1987
228	1988

1.2 NOTULEN

14-64

Notulen bestuursvergaderingen en algemene jaarvergaderingen
1898-1987. 12 delen en 39 omslagen.

14	1898, juni - 1905, febr. (deel)
15	1905, apr. - 1912, mrt. (deel)
16	1912, sept. - 1920, juni (deel)
17	1920, sept. - 1924, okt. (deel)
18	1920, okt. - 1935, okt. (deel)
19	1924, dec. - 1925, mei (deel)
20	1925, juli - 1928, febr. (deel)
21	1928, mrt.- 1932 (deel)
22	1933 - 1934, febr. (deel)
23	1934, apr. - 1935 (deel)
24	1936 - 1937 (deel)
25	1938 - 1939 (deel)
26	1940-1941
27	1942-1943
28	1944-1945
29	1946
30	1947
31	1948
32	1949
33	1950
34	1951
35	1952
36	1953
37	1954
38	1955
39	1956
40	1957
41	1958

42	1959-1960
43	1961-1962
44	1963-1964
45	1965-1966
46	1967-1968
47	1969-1970
48	1971
49	1972
50	1973
51	1974
52	1975
53	1976
54	1977
55	1978
56	1979
57	1980
58	1981
59	1982
60	1983
61	1984
62	1985
63	1986
64	1987

65-66	Vertrouwelijke/ geheime notulen, 1926 - 1930, 1929 - 1967.	2 delen.
65	1926, okt. - 1930, dec.	
66	1929-1967	
67-70	Besluitenlijsten moderamen, 1971 - 1986.	4 omslagen.
67	1971-1975	
68	1976-1980	
69	1981-1983	
70	1984-1986	
71-73	Indexen op de notulen, 1930-1984. Inv.nr. 73 bevat tevens een index op de notulen van de moderamenvergaderingen.	3 omslagen.
71	1930-1970, A-L	
72	1930-1970, M-Z	
73	1971-1984	

2. STUKKEN VAN BIJZONDERE AARD

2.1 EXPLOITATIEOVERZICHTEN, JAAR- EN RESULTATENREKENINGEN

74-147 Exploitatieoverzichten, jaar- en resultatenrekeningen, 1928-1988. 74 omslagen.

De exploitatieoverzichten, jaar- en resultatenrekeningen van 1943-1947 en 1968 ontbreken.

74	1928
75	1929
76	1930
77	1931
78	1932
79	1933
80	1934
81	1935
82	1936
83	1937
84	1938
85	1939
86	1940
87	1941
88	1942
89	1948
90	1949
91	1950
92	1951
93	1952
94	1953
95	1954
96	1955
97	1956
98	1957
99	1958
100	1959
101	1960
102	1961
103	1962
104	1963
105	1964
106	1965
107	1966
108	1967
109	1969
110	1970
111	1970, vervolg
112	1971

113	1971, vervolg
114	1972
115	1972, vervolg
116	1973
117	1973, vervolg
118	1974
119	1974, vervolg
120	1975
121	1975, vervolg
122	1976
123	1976, vervolg
124	1977
125	1977, vervolg
126	1978
127	1978, vervolg
128	1979
129	1979, vervolg
130	1980
131	1980, vervolg
132	1981
133	1981, vervolg
134	1982
135	1982, vervolg
136	1983
137	1983, vervolg
138	1984
139	1984, vervolg
140	1985
141	1985, vervolg
142	1986
143	1986, vervolg
144	1987
145	1987, vervolg
146	1988
147	1988, vervolg

2.2 BEGROTINGEN

148-150	Begrotingen Peadologisch Instituut, 1933, 1938-1939.	3 delen.
148	1933	
149	1938	
150	1939	
151-169	Begrotingen algemene dienst, 1939, 1942-1959.	19 delen.
151	1939	
152	1942	
153	1943	

154	1944
155	1945
156	1946
157	1947
158	1948
159	1949
160	1950
161	1951
162	1952
163	1953
164	1954
165	1955
166	1956
167	1957
168	1958
169	1959

170-195 Begrotingen van de vereniging,
1933-1959.

26 delen.

170	1933
171	1934
172	1935
173	1937
174	1938
175	1939
176	1940
177	1941
178	1942
179	1943
180	1944
181	1945
182	1946
183	1947
184	1948
185	1949
186	1950
187	1951
188	1952
189	1953
190	1954
191	1955
192	1956
193	1957
194	1958
195	1959